

Een boek drukbaar maken met gratis programma's

Handleiding van Helpmij.nl

Auteur: Kate95

maart 2020

“ Dé grootste en gratis computerhelpdesk van Nederland ”

De laatste weken ben ik druk bezig geweest om mijn cursus Inkscape af te maken. Zo laat ik het boek drukken via **print on demand**. Dat betekent, dat er geen oplage wordt gedrukt, maar dat ik een enkel boek per keer kan bestellen. Dat boek wordt dan geprint en naar me opgestuurd. Dat is milieuvriendelijker, want er wordt enkel gedrukt wanneer er vraag naar is. Verder kost het mij als kleine zelfstandige ook lang niet zoveel geld in één keer. Het is hierdoor allemaal wat makkelijker om een boek uit te geven.

Programma's

Ik werk zoveel mogelijk met open source programma's. Het boek en de afbeeldingen zijn gemaakt met Libre Office en Inkscape. Nu heeft de drukker een pdf bestand nodig. Daarvoor gebruik ik de programma's PDFTK en PDFCreator.

Informatie opdelen

Eerst nog in het kort een aantal interessante zaken die je kunt regelen in de tekstverwerker van Libre Office, **Writer**.

1. Alle informatie in een boek wordt in hapklare stukken opgedeeld, zodat de lezer het overzicht houdt. Hiervoor gebruik je onderverdelingen, zoals een hoofdstuk, paragrafen en alinea's. Elke onderverdeling krijgt een eigen kop met **stijlen**, eventueel met een nummer ervoor. Een hoofdstuktitel wordt geschreven met grote letters, een paragraaf met wat kleinere.
2. Aan het begin van het boek staan een titelblad, colofon en een **inhoudsopgave**. Deze laatste maak je automatisch aan via **menu > Invoegen > Inhoudsopgave en index > Inhoudsopgave, index of woordenlijst**. Op basis van de eerdere stijlen wordt nu de inhoudsopgave ook netjes ingedeeld.
3. In de tekst kun je trefwoorden markeren via **menu > Invoegen > Inhoudsopgave en index > indexitem**. Later maak je daarvan een trefwoorden overzicht, bijvoorbeeld achterin het boek. Deze wordt automatisch aangemaakt, via dezelfde route als punt 2.
4. De tekst controleer je op typefouten via **menu > extra > spelling**.

Kijk ook nog eens naar het artikel uit een eerder Magazine:

<https://magazine.helpmij.nl/artikel.php?id=4132>.

Portable Document Format?

De drukker heeft gevraagd om een pdf bestand. Waarom is er een pdf nodig, en niet een .docx of .odt bestand? Gewone tekstverwerkers geven de bestanden niet overal hetzelfde weer. Bijvoorbeeld de afstand van een tab zal echt verschillen van computer tot computer, waardoor een netjes opgemaakte tekst ineens heel rommelig wordt. Om dat soort fouten te voorkomen, is pdf in het leven geroepen. Er zijn dan wel weer veel soorten pdf, dus je moet goed opletten om welke versie een drukkerij vraagt.

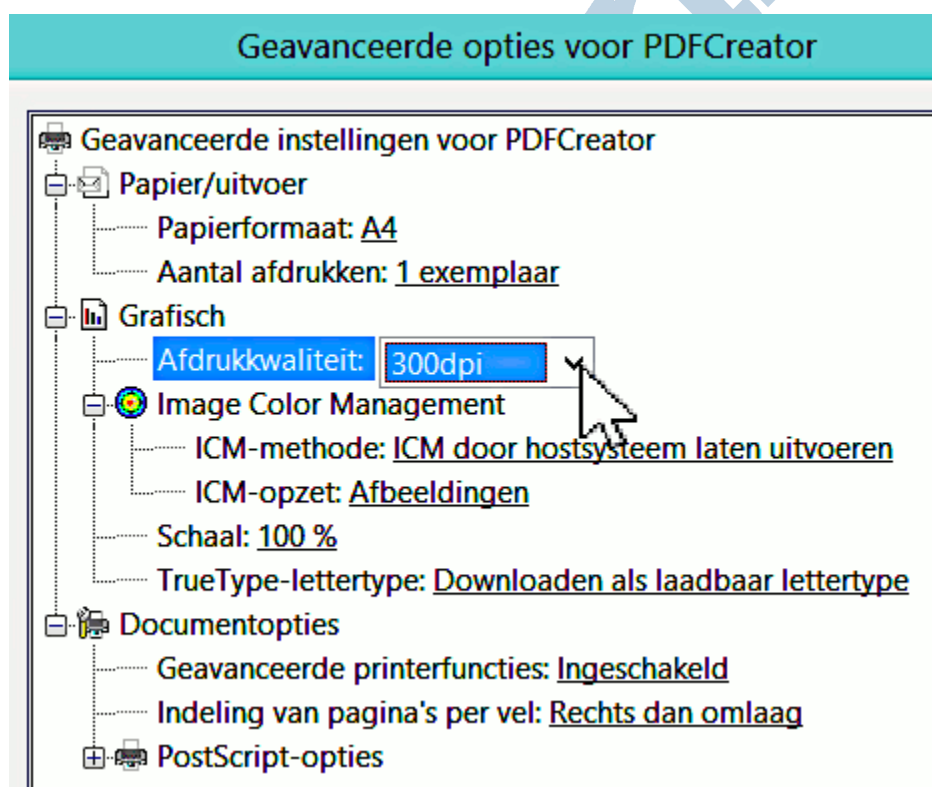
Vanuit Libre Office kun je direct exporteren als pdf. Ga hiervoor naar **menu > bestand > exporteren als...** Dat geeft een menu met aardig wat mogelijkheden. Maar ik wil meer opties, dus daarvoor installeer ik PDFCreator.

PDFCreator

Let tijdens het installeren even op dat er geen andere programma's worden geïnstalleerd. PDFCreator werkt als een printer en geeft goede resultaten. Het programma heeft veel instel

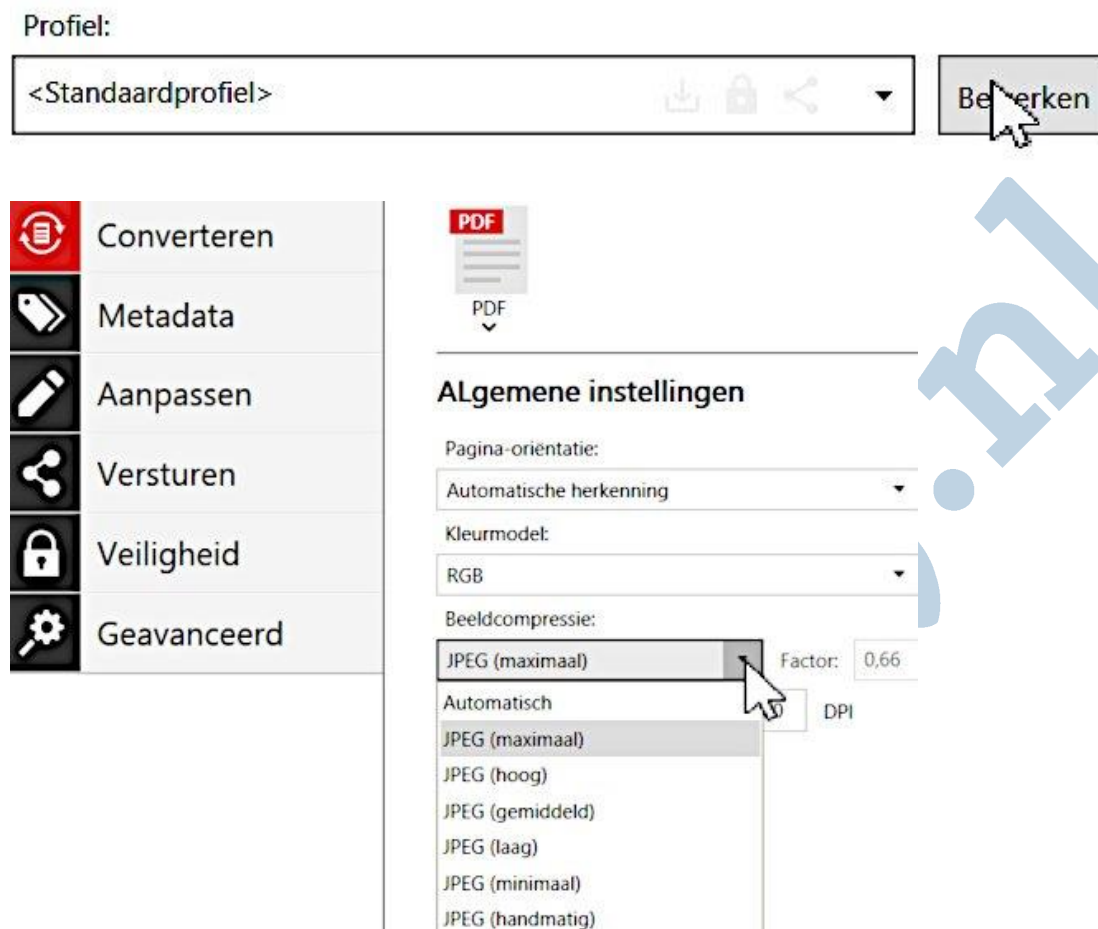
mogelijkheden. Bijvoorbeeld hoe er omgegaan wordt met kleurbeheer, hoe groot de pagina's moeten zijn en of de lettertypes ingesloten worden. <https://www.pdfforge.org/pdfcreator/download>

Om een pdf te maken kies ik **menu > bestand > afdrukken** en kies hier als **printer PDFCreator**. Onder **eigenschappen** kies ik nu voor kleurafdruk. Dit scherm is blijkbaar een standaard scherm van Windows. Onder de knop **geavanceerd** stel ik nog wat in, zoals het kleurbeheer. Vreemd genoeg maakt het niet uit, welke resolutie ik hier kies voor de afbeeldingen. Die keuze komt later nog een keer.

Nu komt er een nieuw scherm tevoorschijn, wat het eigen scherm is van PDF Creator. Er zijn weer meer keuzes. Zo kun je hier bijvoorbeeld een **profiel** kiezen en ook **bewerken**. Vooral onder de knop

converteren is het nu goed opletten. Daar stel je bijvoorbeeld in hoeveel **compressie** de afbeeldingen en het hele bestand moeten krijgen.

Daar ga ik eerst de fout in. Ik zet die op maximaal, met de gedachte, dat ik de maximale afdrukwaliteit wil. De resolutie van de afbeeldingen moet minimaal 300 dpi zijn om mooi scherp af te drukken. Nee dus. Alle afbeeldingen worden zo blokkerig en onscherp. Compressie betekent namelijk, dat de afbeelding zo klein mogelijk worden gemaakt, waarbij kwaliteitsverlies optreedt. Nu maak ik een nieuw pdf, zonder compressie, via **JPEG (minimaal)**. En dat is de juiste keuze.

Grijs en kleur

Wat ik wil, is een aantal bladzijdes in grijs tinten afdrukken. Zodra er één gekleurde letter op een pagina staat, kost een afdruk veel meer. Dus alle bladzijdes die niet per se in kleur hoeven, wil ik zeker weten als grijze pagina in de pdf plaatsen.

Daarom maak ik via PDFCreator twee pdf bestanden van mijn boek. Eentje in kleur en eentje in zwart wit.

PDFTK free

Met dit programma kun je bladzijdes van verschillende pdf bestanden achter elkaar plaatsen en er één pdf van maken. De Pro versie biedt meer mogelijkheden, maar die heb ik niet nodig.

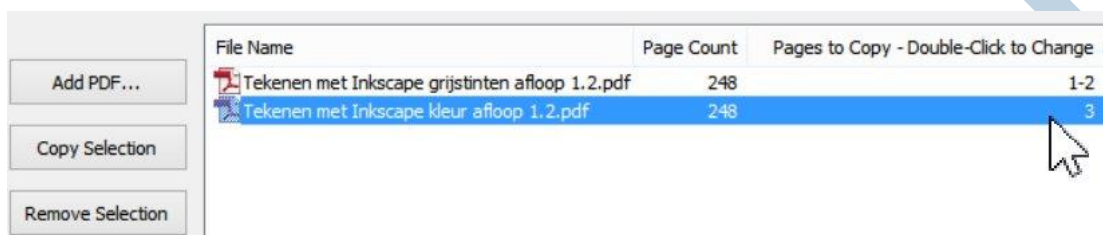
<https://www.pdfabs.com/tools/pdftk-the-pdf-toolkit/>.

Er staan van dit programma ook gratis varianten op internet, waar de pro opties in begrepen zijn.

<https://pdftk-builder-enhanced.sourceforge.io/>

Pdftk is in het Engels.

- Met de knop **add pdf** voeg ik de zwart-wit pdf toe. Achteraan de regel kun je opgeven welke pagina's je wilt hebben uit die pdf.
- Dan klik ik weer op add pdf en kies het kleurbestand en daaruit een aantal pagina's.
- Nu selecteer ik beide pdf's en klik een heel aantal keren op de knop **copy selection**. Hierdoor komen de pdf bestanden om en om onder elkaar te staan. En ik pas nog even de paginanummers aan.
- Via **create pdf** maakt het programma een keurig document met grijze en kleurrijke pagina's.

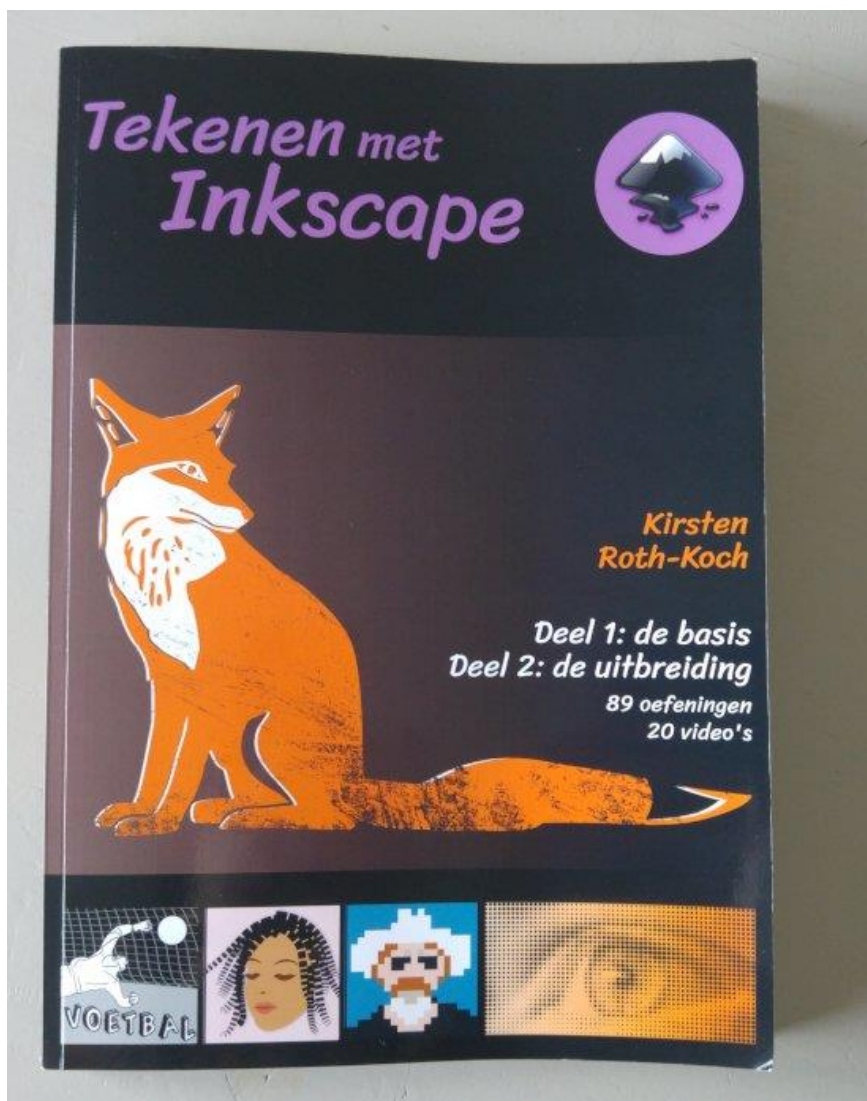
Drukklaar

De drukkerij stelt nog wel meer eisen aan het bestand, maar het gaat wat te ver om dat hier allemaal tot in detail uit te leggen.

- In ieder geval moeten de bladzijdes wat groter gemaakt worden, zodat de randjes netjes samen met de kaft bijgesneden kunnen worden. Dat heet **afloop**. Die pagina's hebben dus een afwijkende maat. Daar lette ik al op bij het maken van het Libre Office bestand. In PDFCreator heb ik diezelfde afwijkende maat opgegeven.
- Ook moet zo'n pdf een specifiek **kleurprofiel** krijgen. Daar geeft de drukker wel aanwijzingen voor.
- **Lettertypes** moeten worden **ingevoegd** in de pdf. Zo'n drukker heeft natuurlijk niet alle lettertypes ter wereld op de pc staan. Om er zeker van te zijn dat de opmaak in het pdf exact klopt, stuur je daarom gebruikte lettertypes mee.

Resultaat!

's Woensdags upload ik dit pdf bestand en het ontwerp voor de kaft, zodat de drukker ermee aan de slag kan. Een kleine week later houd ik het fraaie resultaat in mijn handen! Dat had ik niet gedacht, dat het er zo mooi uit zou zien. Dit is dan nog de proefdruk: de eerste versie waar de kleine foutjes nog uit gehaald kunnen worden. Al is de term **proefdruk** ondertussen wat aan het verouderen. Elk exemplaar kan immers apart worden besteld, met de print on demand techniek. Dus tussendoor is het mogelijk om het boek nog een beetje aan te passen. Maar wat ben ik blij met mijn boek!

Cursus Inkscape voor Helpmij

Binnenkort gaat ook in dit magazine een korte cursus Inkscape van start, dan kunnen jullie kennismaken met dit mooie tekenprogramma.